

Acedia – duchovné znechutenie

Katechéza Svätého Otca
Františka o nerestiach a
čnostiach (8).

04.04.2024

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Medzi všetkými hlavnými nerestami je jedna, ktorá často zostáva nepovšimnutá, možno kvôli svojmu názvu, ktorý je pre mnohých ťažko pochopiteľný: *acedia* (duchovné znechutenie). Preto sa v zozname nerestí pojem *acedia* často nahrádza

iným, oveľa častejšie používaným: lenivosť. V skutočnosti je lenivosť skôr dôsledkom ako príčinou. Keď človek iba tak nečinne, ľahostajne a apaticky pôsobí, hovoríme, že je lenivý. Ale ako učí múdrosť starovekých otcov púšte, často je koreňom tejto lenivosti *acedia*, čo doslova z gréčtiny znamená „nedostatok starostlivosti“.

Je to veľmi nebezpečné pokušenie, s ktorým neradno žartovať. Človek, ktorý sa stane jeho obeťou, je akoby zdrvený túžbou po smrti: pociťuje odpor ku všetkému, vzťah s Bohom sa mu stáva nudným a aj tie najsvätejšie skutky, ktoré kedysi hriali jeho srdce, sa mu teraz zdajú byť úplne zbytočné. Človek začína ľutovať plynutie času a mladosť, ktorá je nenávratne za ním.

Acedia je definovaná ako „poludňajší démon“: zastihne nás uprostred dňa, keď únava vrcholí a nasledujúce

hodiny sa zdajú monotónne, je nemožné ich prežívať. Mních Evagrius v jednom zo svojich slávnych opisov predstavuje toto pokušenie takto: „Oko lenivého človeka je neustále upreté na okná a v mysli fantazíruje o návštevníkoch [...] Pri čítaní lenivý človek často zíva a ľahko ho premáha spánok, prižmuruje oči, pretiera si ruky a odtiahnuc oči od knihy hľadá na stenu; potom opäť pozrie do knihy a zasa trochu prečíta [...]]; napokon skloní hlavu, položí si knihu pod ňu a upadne do ľahkého spánku, kým ho neprebudí hlad a nedonúti ho venovať sa svojim potrebám“; na záver: „Lenivý človek nekoná starostlivo Božie dielo“^[1].

Súčasní čitatelia vidia v týchto opisoch niečo, čo veľmi pripomína zlo depresie, a to z psychologického aj filozofického hľadiska. Pre tých, ktorí upadli do duchovného znechutenia (*acedie*), život stráca

zmysel, modliť sa je nudné, každý boj sa zdá byť bezvýznamný. Ak sme aj v mladosti pestovali vášne, teraz sa nám zdajú nelogické; ako sny, ktoré nás neurobili šťastnými. Človek sa necháva unášať a rozptýlenie, nepremýšľanie, sa zdajú byť jediným východiskom: človek by chcel byť ako omráčený, mať úplne prázdnu myseľ... Je to tak trochu ako zomrieť vopred a je to nepekné.

Pred touto nerestou, o ktorej si uvedomujeme, že je veľmi nebezpečná, učitelia duchovného života predkladajú rôzne východiská. Rád by som poukázal na to, čo sa mi zdá najdôležitejšie a čo by som nazval trpezlivosťou viery. Hoci pod náporom lenivosti človek túži byť „inde“, uniknúť z reality, treba mať naopak odvahu zostať a prijať Božiu prítomnosť vo svojom „tu a teraz“, v mojej situácii, v takej aká je.

Mnísi hovoria, že cela je pre nich najlepšou učiteľkou života, pretože je to miesto, ktoré vám konkrétne a denne hovorí o vašom príbehu lásky k Pánovi. Démon lenivosti (*acedie*) chce zničiť práve túto jednoduchú radosť z toho, čo je tu a teraz, tento vďačný úžas nad skutočnosťou; chce ťa presvedčiť, že je to všetko márne, že nič nemá zmysel, že sa neoplatí o nič a o nikoho starať. V živote stretávame „duchovne znechutených“ ľudí, ľudí, o ktorých hovoríme: „Ale je ten človek nudný!“ a neradi sa s ním stretávame. Stretávame ľudí, ktorí majú postoj nudy, ktorý je nákazlivý. To je duchovné znechutenie (*acedia*).

Kolko ľudí v zajatí lenivosti, poháňaných beztvárnym nepokojom, nerozumne opustilo cestu dobra, ktorou sa predtým vydali! Zápas s lenivosťou (*acediou*) je rozhodujúci boj, ktorý treba vyhrať za každú cenu. A je to zápas, ktorý neušetril

ani svätých, pretože v mnohých ich denníkoch nájdeme zopár stránok, v ktorých sa zverujú s neznesiteľnými chvíľami, so skutočnými nocami viery, keď sa všetko zdalo temné. Títo svätci nás učia prechádzať takouto nocou trpezlivo a prijať biedu svojej viery. Odporúčali pod útlakom duchovného znechutenia (*acedie*) udržiavať istú mieru odhodlania, stanovovať si dosiahnuteľnejšie ciele, ale zároveň vydržať a vytrvať, opierajúc sa o Ježiša, ktorý nás v pokušeniach nikdy neopúšťa.

Viera, sužovaná skúškou lenivosti (*acedie*), nestráca svoju hodnotu. Naopak, je to pravá viera, veľmi ľudská viera, ktorá napriek všetkému, napriek temnote, ktorá ju zaslepuje, stále pokorne verí. Je to viera, ktorá zostáva v srdci ako žeravé uhličky pod popolom. Vždy zostáva. A ak niekto z nás upadne do tejto neresti alebo do pokušenia lenivosti (*acedie*), skúste sa pozrieť do

svojho vnútra a chráňte si uhlíky viery: tak sa napreduje.

(Preklad Slovenská redakcia Vatikánskeho rozhlasu – Vatican News, Andrej Klapka, Martin Jarábek)

[1] Evagrio Pontico, Osem duchov zla, 14.

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/sk-sk/article/acedia-duchovne-znechutenie/> (19.02.2026)